

Utredning, etapp 2, längs med väg 829

Ström och Alanäs sn, Strömsunds kommun, Jämtlands län

Anna Engman

RAPPORT – JAMTLI 2020:25
ISSN 1654-2045

Utgivning och distribution:

Jamtli

Box 709

831 28 Östersund

Tel. 063 - 15 01 00

© Jamtli 2020

Redigering och layout av framsida: Lena Ljungkvist

Jamtli medger spridning av dokumentationsmaterialet med Creative Commons-licensen CC BY, undantaget Lantmäteriets kartor samt annat upphovsrättsskyddat material.

Länsstyrelsens diarienummer: 431-2205-2019

ISSN 1654-2045

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Bakgrund.....	1
Definitioner.....	1
Syfte	3
Metod och genomförande.....	3
Kulturhistorisk beskrivning av utredningsområdet	3
Utredningens genomförande och resultat.....	3
Vidare åtgärder	4
Administrativa uppgifter.....	5

Sammanfattning

Då Trafikverket planerar för säkerhetshöjande åtgärder ut med väg 829 mellan Lövberga och Alanäs beslutade (dnr 431-2205-2019) Länsstyrelsen i Jämtlands län om en arkeologisk utredning då sedan tidigare registrerade boplatser/fyndplatser samt ett fångstgropssystem kommer att beröras av arbetet.

Arbetet genomfördes 27 maj 2020 av arkeologerna Anna Engman och Annabell Rahm.

Lämningarna besiktades okulärt och vid behov skulle provgropar tas upp. Då det inte på någon av de utpekade platserna fanns något fyndmaterial och de flesta av platserna inte heller var idealiska för boplatser behövdes inga provgropar tas upp. Det berörda fångstgropssystemet korrigerades i sin utbredning.

Bakgrund

Trafikverket planerar att höja trafiksäkerheten utefter väg 829, mellan Lövberga och Alanäs. Vägen kommer att byggas om och förstärkas samt få en förbättrad bärighet och framkomlighet.

I och med att det sedan tidigare finns registrerade lämningar utefter nämnda vägsträckning beslutade Länsstyrelsen i Jämtlands län om en arkeologisk utredning. Jämtli fick uppdraget och fältarbetet skulle genomföras vid första möjliga tidpunkt under fältsäsongen 2020.

De lämningar som berörs av arbetet är L1948:9672, fyndplats, L1948:9292, boplat, L1948:9233, fyndplats samt L1946:6945, fångstgropssystem. En av fyndplatserna samt boplaten hade ingen antikvarisk bedömning, en fyndplats var övrig kulturhistorisk lämning och Fångstgropssystemet var bedömd som fornlämning.

Definitioner

I texten används begreppen fornlämning, övrig kulturhistorisk lämning och ingen antikvarisk bedömning. Med fornlämning menas att lämningen skyddas av Kulturmiljölagen och att eventuell påverkan på lämningen måste godkännas och beslutas av länsstyrelsen. Övrig kulturhistorisk lämning betyder att lämningen inte har något skydd som fornminne enligt Kulturmiljölagen. Dessa lämningar har istället ett skydd enligt Skogsvårdslagens hänsynsparagraf. I korthet innebär det att avverkningar, markberedning och skogsbilvägar skall planeras så att så lite skada som möjligt åsamkas kulturmiljön. Kraven på hänsyn får dock inte vara så omfattande att pågående markanvändning avsevärt försvåras. Skogsvårdslagen hanteras av Skogsstyrelsen. Ingen antikvarisk bedömning betyder att lämningen är att betrakta som en uppgift om, är förstörd eller helundersökt eller att den ingår in någon annan lämning. Det betyder att det inte finns något lagskydd på den lämningen.

Figur 1. Översiktskarta med de fyra utredda platserna markerade. Blå markering – ingen antikvarisk bedömning, röd markering – fornlämning. Bedömningarna är de uppdaterade efter utredningen.

Syfte

Syften med utredningen, etapp II, är att ta reda på om de sedan tidigare registrerade lämningarna kommer att påverkas av det planerade arbetsföretaget. Om ytterligare lämningar hittas inom utredningsområdet ska dessa preliminärt avgränsas.

Resultatet av utredningen ska vara användbart för Länsstyrelsen i det fortsatta arbetet med tillståndsprövning och utgöra underlag för eventuella kommande arkeologiska åtgärder. Utöver detta ska resultatet vara användbart för företagaren i den fortsatta planeringen.

Metod och genomförande

Utredningen skulle för boplatsen och de två fyndplatserna genomföras genom att ta upp sökschakt för att säkerställa att de inte berörs av arbetsföretaget.

Fångstgropssystemet skulle besiktas okulärt i fält för att se om det berörs av arbetet och hur det i så fall går att undvika.

Väl på plats fick planen revideras och alla platser besiktades endast okulärt. Se under Utredningens genomförande.

Kulturhistorisk beskrivning av utredningsområdet

Området kring Flåssjön har nyttjats av människa under lång tid och det finns ett antal stenåldersboplatser registrerade runt sjön. I närområdet finns även bland annat fångstgropar, fåbodrar och olika typer av bebyggelseindikerande lämningar. Området ligger inom Ohredahke sameby och har nyttjats av rennäringen under lång tid. Idag finns det dock inga lämningar efter renskötsel registrerade i närområdet

Utredningens genomförande och resultat

Beskrivning av genomförande och resultat

Utredningen genomfördes i slutet av maj månad 2020 när snön smält och tjälen till största delen gått ur backen.

Då utredningsområdena kring lämningarna var små gjordes inga nyfynd av lämningar. Hela L1946:6945, fångstgropssystem, visade sig ligga utanför det förutbestämde utredningsområdet.

Fångstgropssystemet, L1946:6945, besiktades och konstaterades vara felinprickat i KMR (Kulturmiljöregistret) och det visade sig att systemet innehöll sex fångstgropar, dvs en mer än vad den äldre beskrivningen angav. Detta korrigerades i KMR. Bedömningen som Fornlämning kvarstår.

L1948:9233 registrerad som fyndplats för skärvsten, övrig kulturhistorisk lämning, ligger på strandplanet nedan en kraftig Ö-sluttning. Den befintliga vägen utgör en avsats i sluttningen. På strandplanet är det naturligt stenigt. På platsen och i närområdet finns inga skärvstenar. Däremot fanns det en del naturligt vittrad sten. Platsen bedömdes inte vara idealisk för en boplats och avsaknaden av fynd gjorde att inga provgropar togs upp. Den skärvsten som beskrivs i den äldre beskrivningen, från förstagsinventeringen, är enstaka och uppblandad med naturligt vittrad sten. Den beskrivs även som ej boplatsindikerande, om det då betyder att man ansett att det varit för få skärvstenar eller att man varit osäker på skärvstenen går ej att utröna.

Den totala bedömningen av L1948:9233 är att den inte är att betrakta som en forn lämning utan den kommer att få bedömningen Ingen antikvarisk bedömning, uppgift om, ej bekräftad i fält.

L1948:9672 registrerad som fyndplats för skärvsten, övrig kulturhistorisk lämning, ligger på strandplanet i tämligen flack moränmark där området ovan strandplanet består av övertorvad småblockig mark. Platsen ligger i en vik. På strandplanet kunde ingen skärvsten återfinnas. Enligt den äldre beskrivningen, från förstagångsinventeringen, kunde ingen skärvsten ses på platsen när platsledaren granskade registreringen. Endast naturligt vittrad sten återfanns.

Den totala bedömningen av L1948:9672 är att den inte är att betrakta som en fornlämning utan den kommer att få bedömningen Ingen antikvarisk bedömning, uppgift om, ej bekräftad i fält.

L1948:9292 registrerad som boplats, övrig kulturhistorisk lämning, uppgift om, ej bekräftad i fält, ligger på strandplanet där man tidigare schaktat för en timmeravläggsplats. Vid fältbesöket gick det ej att se några spår av en boplats vare sig i utredningsområdet eller utanför. Det är heller inte sannolikt att det går att återfinna en boplats under upplägget då hela platsen är avbanad. Enligt beskrivningen från förstagångsinventeringen så har inte heller den sett några spår efter boplatsen då det redan då var ett timmeravlägg där. Den hänvisar dock till att Knut Tinnberg på platsen hittat 5 avslag på platsen.

Den totala bedömningen av L1948:9292 är att den inte är att betrakta som en fornlämning utan den kommer få bedömningen Ingen antikvarisk bedömning, uppgift om, ej bekräftad i fält, förstörd.

Vidare åtgärder

Samtliga platser har okulärt besiktats i fält och bedömningen gjordes att det inte finns några stenåldersboplatser på någon av de tre platserna. Detta utifrån att lägena inte är bra, förstagångsinventeringen har inte hittat något säkert fyndmaterial och det gick heller inte att se något vid utredningen. Den plats där det möjligtvis har funnits ett boplatsmaterial är L1948:9292, men den platsen är helt avbanad och förstörd. Inga ytterligare åtgärder föreslås för dessa platser.

Fångstgroparna i fångstgropssystemet är korrigerade och ingen av fångstgroparna ligger i så nära anslutning till vägen att det inte ska gå att ta hänsyn till dessa. Inga ytterligare åtgärder föreslås för L1946:6945.

Administrativa uppgifter

Länstyrelsens diarienummer:	431-2205-2019
Jamtli's diarienummer:	102-2019-F5CC
Undersökningstid:	2020-05-27
Personal:	Arkeologerna Anna Engman (projektledare) och Annabell Rahm.
Läge och koordinater:	N 7112912 E 535927 (L1948:9672), N 7113192 E 533445 (L1948:9292), N 7107603 E 540238 (L1948:9233), N 7093995 E 540433 (L1946.6945).
Koordinatsystem:	SWEREF 99 TM
Dokumentationsmaterial:	Allt dokumentationsmaterial är digitalt och förvaras på Jamtli.
Fynd:	Inga fynd har omhändertagits.

RAPPORTSERIE – JAMTLI, 2020

ISSN 1654-2045

- 2020:1 Vattentornet vid Värnamo station – kulturhistorisk utredning
Björn Olofsson
- 2020:2 Arkeologisk undersökning av:
En kolbotten efter resmila (Älvros 749)
En järnframställningsplats (Älvros 750)
Tre fångstgropar (Älvros 755, Älvros 758 och Älvros 760)
Annabell Rahm
- 2020:3 Vid karolinergraven i Rista? Arkeologisk utredning
Kristina Jonsson
- 2020:4 Bostadshus i Lungre. In- och utvändiga åtgärder, 2019
Henrik Ylikoski
- 2020:5 Karlstad C och Vikenpassagen. Järnvägsanknutet kulturarv, 2019
Henrik Ylikoski
- 2020:6 Begravningsplatsen under bogårdsmuren. Analysrapport över arkeologisk undersökning i samband med restaurering av bogårdsmuren vid Frösö kyrka
Anna Engman
- 2020:7 Almdalens fångstgropar. Arkeologisk provtagning och datering av Laxsjö 125, Laxsjö 139 och Laxsjö 101:1 inom fjällägenheten Almdalen 1:1
Annabell Rahm
- 2020:8 Byggnadsminnet Campus A4, byggnad 9. Fasadenovering, 2019
Sara Höglund
- 2020:9 Vindkraftspark Olofsberg. Kulturhistorisk landskapsanalys inför planerad vindkraftspark
Anna Engman
- 2020:10 Besiktning. Hallen 113, By/gårdstomt, Hallen 131, Hamnanläggning, Hallen 20:1, Fångstgrop och Oviken 115:1, Blästbrukslämning
Anna Engman
- 2020:11 Arkeologisk utredning på fastigheterna Brunflo Prästbord 1:12 och Brunflo Prästbord 1:13 2
Annabell Rahm
- 2020:12 Arkeologisk utredning i Hamre, Duved
Annabell Rahm
- 2020:13 Järnvägsbanken Stora helvetet – dokumentation i samband med rivning 2018–2019
Björn Olofsson
- 2020:14 Öxnereds stationsområde – kulturhistorisk utredning
Björn Olofsson
- 2020:15 Besiktning Ås 104:1, Fossil åker, och Ås 104:2, Fäbod
Annabell Rahm
- 2020:16 Fossil åkermark i Löfsåsen. Schaktningsövervakning i närheten av ett ödesböle
Kristina Jonsson

- 2020:17 En fåbodstuga från 1700-talet på Gammalbodarna. Kartering och arkeologisk förundersökning vid Granbotäkten
Kristina Jonsson
- 2020:18 Deponiplatser utefter väg E10. Arkeologisk utredning i samband med anläggandet av deponiplatser längs väg E 10 i Kalix och Överkalix kommuner
Anna Engman
- 2020:19 Matarledning mellan Norra stambanan och Robertsfors inför byggandet av Norrbotniabanan. Arkeologisk utredning steg 1 och 2
Anna Engman
- 2020:20 Marieby kyrka. Målning av tak, 2020
Henrik Ylikoski
- 2020:21 Hede kyrka. Målning av klockstapel, 2020
Henrik Ylikoski
- 2020:22 Krokomsporten. Arkeologisk utredning
Kristina Jonsson
- 2020:23 Storsjö kyrka. Exteriör restaurering av kyrka, stigport samt staket
Sara Höglund
- 2020:24 Aspås kyrka – ny trappa och ramp, 2020
Henrik Ylikoski
- 2020:25 Utredning, etapp 2, längs med väg 829
Anna Engman